

รายงานการวิจัย เรื่อง

ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพ
ของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง

Effects of the Health Screening and Communication Capacity Building
Program of Village Health Volunteers in
Preventing Chronic Kidney Disease

โครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการเรื่อง : การส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกัน
โรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดนนทบุรี
Health Literacy Enhancement for Chronic Kidney Disease Prevention of
Village Health Volunteers in Nonthaburi Province

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.หญิง ดร.นภาพิณี จันทร์ขัมมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยา แก้วสาร

อาจารย์ ดร.ทรงพล ผดุงพัฒนากุล

รองศาสตราจารย์ ดร.วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน สุวรรณจินดา

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยวิชาการ(เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย)

ประจำปี พ.ศ.2564

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาเพ็ญ จันทขัมมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทยา แก้วสาร อาจารย์ ดร.ทรงพล ผดุงพัฒนากุล รองศาสตราจารย์ ดร.วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน สุวรรณจินดา

ปีที่แล้วเสร็จ 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมสร้างขีดความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 2) เพื่อดำเนินการเสริมสร้างขีดความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอสม. และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพของอสม. ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ

กลุ่มตัวอย่าง คือ อสม. ที่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายได้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านใหม่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมการสร้างขีดความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ของอสม. ที่พัฒนาขึ้น ใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมหลักแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ (1) ระยะที่ 1 การค้นพบความจริง (2) ระยะที่ 2 การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (3) ระยะที่ 3 การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ลงมือปฏิบัติ (4) ระยะที่ 4 การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติ 2) แบบสอบถามความสามารถในการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 18 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความสามารถในการคัดกรองของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า CVI เท่ากับ .91 และ .97 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .888 , .847 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ อสม. มีความสามารถในการคัดกรองและทักษะการสื่อสารทางสุขภาพในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ดีวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ความสามารถในการคัดกรอง ความสามารถในการสื่อสารทางสุขภาพ โรคไตเรื้อรัง

Title Effects of the Health Screening and Communication Capacity Building Program of Village Health Volunteers in Preventing Chronic Kidney Disease

Researchers Assist. Prof. Maj. Dr. Napaphen Jantacumma, Assist. Prof. Dr. Pattaya Kaewsarn, Dr. Songpon Padoungpattanakul, Assoct. Prof. Dr. Warinee lemsawasdikul, and Assoct. Prof. Dr.Doungdoen Suwanjinda.

Year 2022

Abstract

The purposes of this quasi-experimental research were to 1) develop a program to enhance health screening and communication abilities in chronic kidney disease prevention of village health volunteers (VHVs). 2) strengthen health screening and communication abilities in chronic kidney disease prevention. 3) compare health screening and communication abilities of VHVs before and after participation in this program. The sample group was VHVs in Pakkret district; Simple random sampling was used: Ban Mai HPH was an sample group. The sample consisted of 26 people. Research tools consisted of: 1) the capacity building program for health screening and communication of the VHVs in chronic kidney disease prevention developed using a periodic 6 weeks, with 4 main phases: (1) Phase 1: discovering the truth (2) Phase 2: critical reflection (3) Phase 3: deciding on an appropriate activity method, taking action (4) Phase 4: maintaining to practice 2) 18 item questionnaire of health communication ability for chronic kidney disease prevention, and 3) 20 item questionnaire of health screening ability for chronic kidney disease prevention, CVI was .91 and .97 and the reliability scores of which were .94 and .93, respectively. Data were analyzed by descriptive statistics and t-test.

The result revealed as follows. After attending the program, health screening and communication abilities of VHVs in chronic kidney disease prevention were significantly higher than before attending the program ($p < .000$).

Keywords Village health volunteers, Health screening capability, Health communication capacity, Chronic kidney disease